

Motion till riksdagen 2007/08:Ju339

av **Lars Ohly m.fl. (v)**

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Sammanfattning

Hösten 2005 enades Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet bl.a. om ramförstärkningar för utgiftsområde 4. Dessa förstärkningar står vi fast vid, med få undantag. Den nuvarande borgerliga regeringen har till stora delar tillgodoräknat sig dessa förstärkningar.

Vänsterpartiet föreslår omfattande förstärkningar av verksamheten i Kriminalvården, till stor del beroende på återinförd villkorlig halvtidsfrigivning. Även anslaget Rättsliga biträden m.m. förstärks betydligt. Vi föreslår en större satsning på Ekobrottsmyndigheten än vad regeringen gör samt pengar till utbildningsinsatser kring sexualiserat våld när det gäller polisorganisationen, Åklagarmyndigheten och Sveriges Domstolar. Fångombudsmannen införs som ett nytt anslag, medan anslaget Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden flyttas till utgiftsområde 1.

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt uppställning:

Anslag		Regeringens förslag (tkr)	Förändring (tkr)
4:1	Polisorganisationen	17 286 829	-570 000
4:2	Säkerhetspolisen	789 663	-75 000
4:3	Åklagarmyndigheten	959 609	-9 000
4:4	Ekobrottsmyndigheten	372 329	12 000
4:5	Sveriges Domstolar	4 151 500	75 000
4:6	Kriminalvården	6 117 658	170 000
4:7	Brottsförebyggande rådet	58 962	6 000
4:8	Rättsmedicinalverket	243 400	4 000
4:10	Brottsoffermyndigheten	29 927	1 000
4:11	Ersättning för skador på grund av brott	89 474	3 000
4:12	Rättsliga biträden m.m.	1 225 657	150 000
4:16	Säkerhets- och integritets- skydds nämnden	13 500	-13 500
4:16	Fångombudsmannen	0	5 000
	Summa:		-241 500

Polisorganisationen

Vänsterpartiet genomförde tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet en satsning på ett ökat antal poliser och förstärkte därför anslaget kraftigt under förra mandatperioden och planerade ytterligare förstärkningar för innevarande mandatperiod. Det är denna överenskommelse som ligger till grund för den nivå vi vill se polisanslaget på. Detta skulle ensamt ge en minskning på 670 miljoner kronor av anslaget för 2008.

Vi vill i stället understryka att åtgärder för att göra polisen mer synlig i första hand måste fokusera på annat än ytterligare resurser. Vänsterpartiet föreslår i motionen Polisen (2007/08:Ju338) en helhetsöversyn över polisorganisationen med fokus på effektivt resursutnyttjande.

Regeringen ville se ett något högre anslag än vi under 2007 och planerade sedan för större förstärkningar för 2008–2010. Dessa prognoser har dock skruvats ned. Det är uppenbart att regeringens förslag i dessa delar har varit för väl tilltagna eftersom polisen under de senaste åren haft ett budgetöverskott. Regeringen minskar därmed mycket riktigt anslaget jämfört med vad

man tidigare planerat, vilket gör att tidigare förslag framstår som tom och bedräglig retorik.

Vänsterpartiet håller som sagt fast vid den nivå vi tidigare föreslagit och räknar inte in vissa av de försvagningar av budgeten som regeringen tillfört i årets budgetproposition. Det innebär alltså att vår differens gentemot regeringen blir mindre. De försvagningar vi avvisar är 7 miljoner kronor som flyttas till Ekobrottsmyndigheten, 48 miljoner kronor som flyttas till Åklagarmyndigheten, 13 miljoner kronor som flyttas till Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, 10 miljoner kronor som flyttas till Brottsförebyggande rådet och 2 miljoner kronor som flyttas till Justitiekanslern.

Därutöver ökar vi anslaget med 5 miljoner kronor som används för att inrätta en nationell haverikommission kring mord på kvinnor som utförs av närstående män. Detta anslag ska även täcka kostnader för andra inblandade än polisen.

Vidare ökas anslaget med 15 miljoner kronor för utbildningsinsatser när det gäller sexualiserat våld.

Vänsterpartiet vill öronmärka 7 miljoner kronor av tillskottet till polisens budget för att förstärka arbetet mot miljöbrott.

Tidigare har 10 miljoner kronor öronmärkts årligen för bekämpningen av människohandel. Regeringen tog bort denna öronmärkning, vilket vi ansåg var riktigt. Polisen bör vara mogen att driva denna verksamhet vidare utan särskilt anvisade pengar. Det är en självklar del av polisens arbete. Det förefaller emellertid som att tiden inte var mogen för detta och öronmärkningen bör därför återinföras.

5 miljoner kronor bör öronmärkas över en treårsperiod för utbildningsinsatser inriktade mot att förbättra arbetet mot prostitution.

Vi väljer att inte lägga in någon kompensation för pris- och löneomräkningen när det gäller polisen eftersom polisen har ett budgetöverskott.

Sammantaget gör detta att vi jämfört med regeringens förslag föreslår en minskning av anslaget med 570 miljoner kronor för 2008.

För 2009 och 2010 planerar vi för en minskning med 606 miljoner kronor för att finansiera inrättandet av "Särskilda utredningsmyndigheten".

Se även motionen Polisen (2007/08:Ju338).

Säkerhetspolisen

Sedan tidigare är vi inte överens med regeringen om att anslaget till Säpo ska ökas med 75 miljoner kronor för att främst utveckla verksamhet kring terrorismbekämpning. Vi föreslår alltså en minskning av anslaget med detta belopp.

Vi vill samtidigt utdela kritik mot att riksdagen inte har tillgång till rimlig insyn i Säkerhetspolisens användning av anslaget. Detta är ett demokratiskt problem eftersom det är riksdagen som ska besluta om Säkerhetspolisens resurser.

Fel! Okänt namn

Åklagarmyndigheten

Regeringen flyttar i budgetpropositionen 48 miljoner kronor från Polisen till Åklagarmyndigheten och åstadkommer på så sätt en förstärkning. Även vi anser att det behövs en förstärkning, något vi föreslagit tidigare men som avslagits av de borgerliga partierna.

Vi anser att förstärkt åklagarkompetens behövs främst på området mäns våld mot kvinnor och barn. Detta inkluderar satsningar på familjevåldsenheter och bekämpning av människohandel. Även fler miljöåklagare behövs, även om de största problemen på området finns inom polisen.

Vi föreslår emellertid att förstärkningen läggs på en lägre nivå. Jämfört med regeringens förslag planerar vi därför för en minskning av anslaget med 9 miljoner kronor för 2008. Man bör dock vara medveten om att den låga pris- och löneomräkningen får negativa konsekvenser för verksamheten.

Vi anser att 2 miljoner kronor av anslaget ska öronmärkas för utbildningsinsatser när det gäller sexualiserat våld.

Ekobrottsmyndigheten

Den ekonomiska brottsligheten omfattar cirka 150 miljarder kronor om året, varav 100 miljarder är skatter och avgifter som undanhålls samhället och som skulle kunna användas till att finansiera den allmänna välfärden. Insatserna för att bekämpa den växande svarta sektorn måste ökas. Ekobrottsbekämpningens kopplingar till bekämpandet av den organiserade brottsligheten är tydliga och denna kunskap måste utnyttjas väl. Regeringen flyttar 7 miljoner kronor från Polisen till Ekobrottsmyndigheten, vilket dock snabbt äts upp nästan i sin helhet av en lågt räknad pris- och löneomräkning. Vi föreslår emellertid ytterligare förstärkning och vill se en ökning av anslaget med 12 miljoner kronor för 2008 jämfört med regeringens förslag.

Sveriges Domstolar

Vänsterpartiet föreslår en förstärkning av anslaget med 3 miljoner kronor från 2008 för utbildningsinsatser när det gäller sexualiserat våld.

Den låga pris- och löneomräkningen riskerar att få stora negativa konsekvenser för en redan ansträngd verksamhet, vilket de borgerliga partierna var de första att påtala under förra mandatperioden. Vi föreslår till skillnad från dessa att Sveriges Domstolar kompenseras för den lågt räknade pris- och löneomräkningen med 72 miljoner kronor för att verksamheten inte ska bli lidande.

Därmed anser vi alltså att anslaget till Sveriges Domstolar sammantaget ska öka med 75 miljoner kronor för 2008.

Kriminalvården

Kriminalvårdens situation när det gäller överbeläggningar, som får konsekvenser för verksamheten, är akut. Åtgärder på kriminalvårdsområdet borde vara prioriterade i regeringens budget. I stället urholkar man anslaget jämfört med tidigare aviseringar. Detta dels på grund av lågt räknad pris- och löneomräkning, dels på grund av regeringens straffskärpningspolitik, som medför ökade kostnader som regeringen inte finansierar för. Därtill ska nämnas de satsningar som görs på polis och åklagare som inte balanseras med motsvarande satsningar på Kriminalvården.

Utöver detta föreslår regeringen att propositionen Ingripanden mot unga lagöverträdare år 2008 ska finansieras med medel från Kriminalvården omfattande 76 miljoner kronor per år. Vi vill att dessa pengar stannar hos Kriminalvården. 30 miljoner kronor av dessa medel ska användas för behandling av sexualbrottsdömda samt män som döms för våld i nära relationer, vilket är 10 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2007.

Vänsterpartiet vill dessutom genomföra en reform där villkorlig halvtidsfrigivning återinförs från den 1 juli 2008. Detta skulle frigöra cirka 900 miljoner kronor per år. Hälften av detta bör användas till satsningar på en förbättrad kriminalvård. Detta ska framför allt användas till satsningar på frivården, förbättrad utbildning och behandling av de intagna, särskilda satsningar för intagna kvinnor, pengar till vidareutbildning av personal, satsning på särskilda personalkategorier och välbehövliga tillskott till frivården. Restande 450 miljoner kronor bör användas till förebyggande satsningar i kommunerna, till missbruksvården och till psykiatrin. Detta gäller dock inte för 2008, då reformen endast ger 450 miljoner kronor som bör stanna inom anslaget till Kriminalvården.

Att pris- och löneomräkningsmodellen ger ett så lågt utslag gör att en redan alltför ansträngd verksamhet påfrestas ytterligare. Vi lägger därför in en kompensation på 94 miljoner kronor.

Sammantaget innebär detta att vi, jämfört med regeringens förslag, vill förstärka anslaget med 170 miljoner kronor 2008. Anslaget minskar med 450 miljoner kronor 2009 och 2010 jämfört med regeringens förslag, men innebär ändå en förstärkning av verksamheten på grund av återinförd villkorlig halvtidsfrigivning.

Se även motionen Kriminalvården (2007/08:Ju394).

Brottsförebyggande rådet

Forskning bör spela stor roll för hur rättsväsendets arbete utvecklas. Brås arbete har visat sig vara oerhört värdefullt när det gäller detta. Vänsterpartiet vill därför förstärka anslaget, jämfört med regeringens förslag, med 6 miljoner kronor från 2008.

Fel! Okänt namn

Rättsmedicinalverket

Rättsmedicinalverkets verksamhet är viktig ur brottsutredningshänseende. Det vore olyckligt om den lågt räknade pris- och löneomräkningen skulle medföra nedskärningar på myndigheten. Vi föreslår därför en höjning av anslaget med 4 miljoner kronor.

Brottsoffermyndigheten och 4:11 Ersättning för skador på grund av brott

Brottsoffermyndigheten möter ett växande antal ärenden där ersättning begärs för skador på grund av brott. För att möta detta planerar vi för förstärkningar av anslag 4:10 med 1 miljon kronor samt anslag 4:11 med 3 miljoner kronor från 2008, jämfört med regeringens förslag.

Se även motionen Brottsoffer (2007/08:Ju393).

Rättsliga biträden m.m.

Inom anslaget ryms bl.a. olika typer av stödpersoner och hjälp i juridiska processer som ges till privatpersoner, en verksamhet som växer, vilket vi ser positivt på.

Vi är dock djupt bekymrade över utvecklingen när det gäller rättshjälpen. Genom att staten frånsade sig huvudansvaret för rättshjälpen från 1997 och överlät den åt försäkringsbolagen, en förändring som Vänsterpartiet var emot, har människor med låga och medelhöga inkomster fått allt svårare att hävda sig i rättsliga tvister. Vi anser att rättshjälpen snarast ska återförstatligas. I väntan på att frågan blir utredd ser vi dock också att den rättshjälpsverksamhet som ändå finns kvar, för dem med allra minst ekonomiska marginaler, är underfinansierad enligt underlag från Domstolsverket. Vi föreslår att anslaget förstärks med 150 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden

Vänsterpartiet ställer sig bakom inrättandet av Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden. För att hävda nämndens självständighet från regering och myndigheter som ska stå under nämndens tillsyn anser vi emellertid att nämnden ska ligga under riksdagen. Därmed flyttar vi anslaget till utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

Fångombudsmanen

Det behövs någon som aktivt kan arbeta för att mänskliga rättigheter upprätthålls inom kriminalvården. I Storbritannien har det införts en fångombudsman som arbetar med dessa frågor. Det har fått mycket positiva effekter för internerna, men även för anstaltsledningarna, och har bidragit till att få en bättre fungerande verksamhet för alla parter. En fångombudsman bör införas även i Sverige.

För detta skapar Vänsterpartiet en ny anslagspost, där vi anslår 5 miljoner kronor per år.

Se även motionen Kriminalvården (2007/08:Ju394).

Särskilda utredningsmyndigheten

När anställda vid Polisen och Åklagarmyndigheten begår brott är det dessa myndigheter som själva står för utredandet av brotten. Detta riskerar alltid att skapa misstankar bland allmänheten om att utredningarna i vissa fall inte går rätt till. För att förtroendet för dessa typer av utredningar ska höjas föreslår vi att man inrättar den myndighet som utformades i SOU 2007:5 ”Summa summarum – En fristående myndighet för utredning av anmälningar om brott mot polis och åklagare”. Vi föreslår att detta görs från 2009 och planerar för ett anslag på 60 miljoner kronor.

Se även motionen Polisen (2007/08:Ju338).

Stockholm den 22 september 2007

Lars Ohly (v)

Marianne Berg (v)

Hans Linde (v)

Kent Persson (v)

Lena Olsson (v)

Wiwi-Anne Johansson (v)

Elina Linna (v)

Alice Åström (v)